

КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД «ЗАКЛАД ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ
ЯСЛА – САДОК «СОНЕЧКО» КОМБІНОВАНОГО ТИПУ
ГУЛЯЙПІЛЬСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ

Про ознайомлення з внесеними
змiнами до деяких законодавчих актів України
щодо протидії булінгу (цькування).

Підготувала: Красовська Ю.С.,
практичний психолог

2019 рік

Верховна рада ухвалила законопроект "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо протидії булінгу (цькуванню)".

Він стосується дошкільнят, школярів, студентів профтехнічної освіти та вишів, вчителів у дитсадках та школах, і педагогів у закладах вищої освіти. А також науково-педагогічних працівників та усіх учасників освітнього процесу, батьків у тому числі.

Але тепер має з'явитись. Пояснюємо, про що йдеться в документі.

ЩО ТАКЕ БУЛІНГ (ЦЬКУВАННЯ)

Це психологічне, фізичне, економічне чи сексуальне насильство учасників освітнього процесу, у тому числі із застосуванням електронних комунікацій. Мобільних телефонів, наприклад.

Це насильство вчиняють над малолітнім або неповнолітнім, або малолітніми чи неповнолітніми щодо інших учасників освітнього процесу. Через нього могло постраждати психічне або фізичне здоров'я людини.

Тобто цькувати можуть діти і дорослі. Це можуть бути навіть коментарі в Instagram чи образливі чати у Viber.

Наприклад, коли знущаються і ображають маму чи тата, які відмовляються здавати гроші вчительці на подарунок чи на нові штори. Чи коли з дитини знущаються через стареньку курточку чи немодний телефон.

Існують соціальні прошарки дітей, які можуть автоматично потрапити до групи вигнанців, каже практичний дитячий психолог Олена Ратінська.

Серед них – діти з неблагополучних сімей, ті, які внутрішньо або зовнішньо відрізняються від інших, не відповідають "моді", яку формують лідери класу, і часто – діти-переселенці.

За останніми даними ЮНІСЕФ, 67% дітей в Україні зіштовхувалися з випадками булінгу. Майже половина дітей, які стали його жертвами, нікому не розповідали про це.

Вчителі можуть робити вигляд, що нічого не помічають, а керівництво шкіл – не реагувати і не структурувати такі випадки.

Але ігнорування проблеми може призводити до серйозних наслідків – побиття, нервових зривів та душевних травм.

Тому і ухвалили такий закон. Він визначає типові ознаки цькування:

систематичність (повторюваність) діяння;

наявність сторін – кривдник (булер), потерпілий (жертва булінгу), спостерігачі (за наявності);

дії або бездіяльність кривдника, наслідком яких є заподіяння психічної та/або фізичної шкоди, приниження, страх, тривога, підпорядкування потерпілого інтересам кривдника, та/або спричинення соціальної ізоляції потерпілого.

Здобувачі освіти, батьки та науково-педагогічні працівники зобов'язані повідомляти керівництву закладу про булінг щодо учнів, педагогів, наукових працівників та інших людей, залучених в освітній процес – якщо вони були свідком або отримали про це від інших "достовірну інформацію".

ПОКАРАННЯ ЗА ЦЬКУВАННЯ

Рада змінила Кодекс про адмінправопорушення. У статтю 172 (дрібне хуліганство) додали штрафи за цькування.

Доведений випадок булінгу тягне штраф від 50 до 100 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян (850-1700 грн) або громадські роботи від 20 до 40 годин – якщо цькували вперше.

І від 100 до 200 неоподатковуваних мінімумів або громадські роботи від 40 до 60 годин, якщо дії вчинили повторно або знущалась група осіб.

Якщо ці дії вчиняли малолітні або неповнолітні від 14 до 16 років, штраф заплатять батьки або особи, які їх замінюють.

Мова йде про 50-100 неоподатковуваних мінімумів або громадські роботи на від 20 до 40 годин.

Якщо керівник освітнього закладу не повідомить про цькування уповноваженим підрозділам органів Нацполіції – його оштрафують на 50-100 неоподатковуваних мінімумів або відправлять на виправні роботи до одного місяця з відрахуванням до 20% заробітку.

Тепер до прав учнів додається захист від булінгу і отримання соціальних та психолого-педагогічних послуг, якщо їх цькували, вони цькували, або за цим спостерігали.

Психологічна служба та соціально-педагогічний патронаж мають:

забезпечити профілактику та запобігання цькуванню;

надавати консультативну допомогу батькам;

давати психологічний супровід учням чи студентам, які стали жертвами булінгу, були його свідками чи агресорами.

Соціально-педагогічний патронаж здійснюють соціальні педагоги.

А БАТЬКИ МОЖУТЬ ЩОСЬ ЗРОБИТИ?

Батьки дошкільнят, школярів та студентів мають право отримувати інформацію про надання соціальних та психолого-педагогічних послуг жертвам цькування, свідків булінгу чи самих агресорів.

Вони можуть подавати керівництву або засновнику закладу освіти заяву про випадки цькування стосовно дитини або будь-якого іншого учасника освітнього процесу.

А також вимагати повного та неупередженого розслідування випадків булінгу.

Але при цьому батьки зобов'язані сприяти у проведенні розслідування щодо випадків цькування і виконувати рішення та рекомендації комісії з розгляду випадків булінгу в закладі освіти.

ВАЖЛИВО: Запам'ятайте, що батьки теж є учасниками освітнього процесу, тому їх теж захищає цей закон.

ХТО КОНТРОЛЮВАТИМЕ СИТУАЦІЮ, ЩОБ ПРОТИДІЯТИ БУЛІНГУ?

Контролювати виконання плану заходів щодо запобігання та протидії цькуванню у садках, школах, училищах та вишах має засновник закладу або уповноважена ним людина – директор чи ректор, наприклад.

Він має про випадки цькування за заявами здобувачів освіти, їхніх батьків, законних представників, інших осіб та приймати рішення за результатами розгляду скарг.

Він має сприяти створенню безпечного освітнього середовища в закладі освіти та робити все, щоб учні чи студенти, які були агресорами, жертвами чи свідками цькувань отримували соціальні та психолого-педагогічні послуги.

Керівник закладу освіти має:

враховувати пропозиції територіальних органів (підрозділів) Нацполіції, МОЗу, Мін'юсту, служб у справах дітей та центрів соцслужб для сім'ї, дітей та молоді;

розглядати заяви про випадки булінгу (цькування) здобувачів освіти, їхніх батьків, законних представників тощо та вирішувати, чи треба проводити розслідування;

забезпечувати соціальні та психолого-педагогічні послуги здобувачам освіти, яких цькували, які цькували або які стали свідками булінгу.

повідомляти Нацполіції та службі у справах дітей про булінг у закладі освіти.

А засновник закладу освіти має розглядати скарги про відмову у реагуванні на заяви про цькування.

ОСВІТНІЙ ОМБУДСМЕН

Освітній омбудсмен може перевіряти заяви про випадки цькування в закладі освіти, повноту та своєчасність реагування на такі випадки з боку педагогічних, науково-педагогічних, наукових працівників, керівництва та засновника закладу освіти.

Він може аналізувати заходи для надання соціальних та психолого-педагогічних послуг здобувачам освіти, які постраждали від булінгу (цькування), стали його свідками або вчинили булінг (цькування).

ХТО ЦЕ МОЖЕ КОНТРОЛЮВАТИ, КРІМ ВЛАДИ?

Громадськість теж може контролювати дотримання та виконання цього закону.

Це можуть робити:

громадські об'єднання та інші організації, установчими документами яких передбачено діяльність у сфері освіти та/або соціального захисту осіб з інвалідністю;

професійні об'єднання педагогічних і науково-педагогічних працівників;

об'єднання здобувачів освіти;

батьківські комітети та органи, до яких вони делегують своїх представників.

Вони можуть моніторити та оприлюднювати результати випадків булінгу в закладах освіти та заходів реагування на такі випадки, вжитих керівництвом закладу освіти або його засновником.

ШКОЛИ, САДКИ І ВИШІ МАЮТЬ ДОДАТИ НА СВОЇ САЙТИ:

Заклади освіти, що мають ліцензію на освітню діяльність, мусять на своїх веб-сайтах або веб-сайтах своїх засновників давати відкритий доступ до:

правил поведінки здобувача освіти;

плану заходів щодо запобігання та протидії цькуванню;

порядку подання та розгляду (з дотриманням конфіденційності) заяв про випадки цькування;

порядку реагування на доведені випадки цькування та відповідальності причетних до булінгу.

ЩО РОБИТИМЕ МІНОСВІТИ

Міносвіти розробляє та затверджує план заходів щодо запобігання та протидії булінгу в закладах освіти, порядок реагування на випадки булінгу, порядок застосування виховних заходів, а також узагальнює та оприлюднює інформацію про випадки цькування в закладах освіти.

При цьому МОН має враховувати пропозиції МОЗ, Мінсоцполітики та Мін'юсту.

Держоргани, до сфери управління яких належать заклади освіти, мають сприяти розробленню плану заходів щодо запобігання та протидії булінгу в закладах освіти.

Цей закон набирає чинності з дня, наступного за днем його опублікування.